

اخبار

شبی با الکساندر سوکوروف

مراسم «شبی با الکساندر سوکوروف» با حضور حجت‌الله ایوبی رئیس سازمان سینمایی و رضا میرکریمی دبیر سی‌وچهارمین جشنواره جهانی فیلم فجر در موزه ملی ایران برگزار شد. در ابتدای این مراسم رضا کیانیان، رئیس کاخ جشنواره فیلم فجر بعد از نمایش مستندی ساخته الکساندر سوکوروف گفت: اسکورسیزی، کارگردان شناخته‌شده‌هالیوودی‌درباره‌الکساندر سوکوروف گفته بود این کارگردان از بهترین تکنسین‌های سینمای جهان است و بخوبی می‌داند چگونه با تکنیک برخورد کند اما من فکر می‌کنم سوکوروف یک عارف اخلاق‌گراست و این‌ نوع نگاه اخلاق‌گرایانه او از فیلم‌هایش کاملا مشخص است.او دنباله‌ور سنت‌های ادبی روسیه است. در ادامه این مراسم الکساندر سوکوروف، مستندساز بزرگ روسی بیان کرد: نمی‌دانم چه کلماتی به گفته‌های دوست عزیزم اضافه کنم. معمولا می‌گویند زبان سینما زبان بین‌المللی است و سینماگران یکدیگر را از طریق آثارشان درک می‌کنند. متأسفانه هر چقدر روح و احساسات آدم باز باشد، باز هم چیزهایی پوشیده می‌ماند. من بارها به این مساله فکر کرده‌ام که چه چیز مانع شناخت بهتر ما نسبت به هم می‌شود، در نهایت به این نتیجه رسیدم نیرویی که ما را از همه جدا یا متحد می‌کند، قدرت فرهنگ ملی است. وی همچنین با اشاره به اینکه آیا لازم است انسان صادق باشد و همه چیز را بازگو کند، تاکید کرد:من خود را از جمله کسانی می‌دانم که جدا از دولت‌ها و ساختارهای کشوری، همیشه صادقانه به زبان سینما سخن گفته‌ام.

حاشیه‌های حضور وزیر ارشاد در جشنواره فجر

در چهارمین روز از برگزاری جشنواره فیلم جهانی فجر علی جنتی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در کاخ جشنواره پردیس چهارسو حضور پیدا کرد اما در کمال تأسف در بدو حضور وزیر فرهنگ با یادگارهای وی با برخورد بسیار تند اصحاب رسانه را از وزیر دور کرده و برخی از آنها را بنشدت و با پرخشگری از مصاحبه راندند. در ادامه خبرنگاران تجمع کرده و در ارتباط با اعتراض‌شان تصمیم گرفتند هیچ سوالی از وزیر نپرسند. این در حالی است که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز از سوال نپرسیدن خبرنگاران استقبال کرد و درباره اعتراض خبرنگار خانی که یادگار دست او را گرفته و پرت کرده بود نیز تنها به گفتن جمله «رسیدگی می‌کنیم» بسنده کرد! این مسئله در حالی است که روز پیش از این با حضور مجری شبکه صداپیرانی من‌و‌تو در پردیس چهارسو حواشی بسیاری رخ داده است و تاکنون مسؤوولان و برگزار کنندگان، پاسخی قانع‌کننده در این‌باره ندادند.

اهدای جایزه «هنر و تجربه»
در جشنواره جهانی فیلم فجر
گروه سینمایی «هنر و تجربه» در اختتامیه جشنواره جهانی فیلم فجر ۲ جایزه اهدا می‌کند. قرار است تندیس سینمای «هنر و تجربه» به همراه جایزه نقدی به مبلغ ۸۰ میلیون ریال به بهترین فیلم بخش مسابقه سینمای سعادت و جلوه‌گاه شرق و همچنین تندیس سینمای «هنر و تجربه» به همراه جایزه نقدی به مبلغ ۶۰ میلیون ریال به بهترین فیلم مسابقه فیلم کوتاه در مراسم اختتامیه جشنواره جهانی فیلم فجر از سوی اعضای شورای سیاست‌گذاری «هنر و تجربه» اهدا شود. گروه سینمایی «هنر و تجربه» برای دومین بار و طبق سیاست‌گذاری‌های خود قادر داین ۲ جایزه را اهدا کند.

آرزوی کوروساوا برای ساخت فیلم صامت

رئیس سازمان سینمایی ژاپن با حضور در جشنواره جهانی فیلم فجر دربارهِ ویژگی‌های کاری ۴ کارگردان بزرگ سینمای این کشور توضیح داد، به گزارش ستاد خبری جشنواره جهانی فیلم فجر، تاکفومی تسوتو سی، رئیس سازمان سینمای ژاپن به نقد روش کارگردانی ۴ کارگردان بزرگ ژاپنی؛ یاسوجیرو اوژو، کنجی میزو گوجی، آکیرا کوروساوا و می‌کیو ناسگی پرداخت. وی عنوان کرد: کوروساوا کسی بود که تاسف می‌خورد چرا فیلم صامت نساخته و حتی منتقدان هم در ژاپن آرزوی دیدن فیلمی صامت را از او دارند. تاکفومی تسوتو سنی با بیان این مطلب که این کارگردان بزرگ، سینمای آمریکا را بسیار مطالعه کرده بود و فیلم‌های اولش به نوعی مونتاژی از فیلم‌های آمریکایی است، گفت: او حتی یکبار سعی کرد فیلم آمریکایی بسازد که وسط ساخت آن متصرف شد!

گروه فرهنگ و هنر: سی و چهارمین دوره جشنواره جهانی فیلم فجر برای دومین سال پیاپی به شکلی مستقل برگزار می‌شود و جدا از وضعیت گسسته این نوع برگزاری که شکلی متمایز از همه جشنواره‌های بین‌المللی است و نحوه اجرای جشنواره اسمال که البته همراه با موفقیت‌هایی در شکل و کیفیت برگزاری نسبت به دوره گذشته و جشنواره ملی بوده است، باید به نقد و تحلیل درآورد. آثاری را که در این روز و شب‌های پرشور جشنواره شاهدش بوده‌ایم تا ببینیم چه آثاری با چه منطری از جهان سینماز ساعت ۱۰ صبح تا نیمه‌های شب به دیدمان نشست است. آنچه پیداست برگزاری جشنواره بین‌المللی با همه نقدهایی که به نحوه اجرای آن وجود خواهد داشت، همراه با لذت تماشای آثاری متفاوت از کشورهای مختلف برای دوستداران واقعی سینما خواهد بود تا در این ۶ روزه با سینمای روز جهان و فیلمسازانی گمنام بیشتر آشنا شوند. آثاری که در میان آنها می‌توان به پدیده‌های قابل توجهی هم رسید، مانند فیلم‌های «من معلم هستم» ساخته سرگئی مورکسکی از روسیه، «تا همین حوالی» ساخته آلفاندرو گوسمان آلوراس از سینمای مکزیک و البته «ال کلاسیکو» به کارگردانی هلکوات مصطفی از عراق که برای عشق فوتبالی‌ها جذاب و دلنشین بود. حال به بهانه اکران فیلم‌های این دوره از جشنواره

جهانی فیلم فجر مرور داریم به ۲ فیلم از آثار جشنواره که دنیایی متفاوت از جهان غرب و شرق را به تماشایمان درآورد. یکی از آنها فیلم مکزیکي «گورنبشته»(Építaph) محصول ۲۰۱۵ است که همراه با ترکیب مسحورکننده‌ای از چشم‌اندازهای خشن طبیعی و موسیقی توهم‌برانگیز به دیده مخاطبان سینمای متفاوت نشست. این فیلم که پیش‌تر از فجر در جشنواره «شب‌های سیاه» تالین به نمایش درآمده بود، اگرچه یک پروژه کوچک و جمع و جور هنری از آثار مستقل است اما به لحاظ شکل و مضمون، داستان و دشواری کار می‌تواند به

■ ■ ■

درباره فیلم «بیخ و آسمان» به بهانه اکران در جشنواره جهانی فجر انجماد نگاه!

نمایش فیلم مستند فرانسوی «بیخ و آسمان» در سی‌وچهارمین دوره جشنواره فیلم فجر که فیلم اختتامیه جشنواره کن ۲۰۱۵ بوده است می‌تواند اتفاق مهمی از جنبه سینمایی، زیست‌محیطی و اجتماعی در ایران باشد، چرا که فراتر از ارزش‌های سینمایی که بدون تردید این فیلم مستند فرانسوی به کارگردانی لوک ژاکه سازنده «رژه پنگوئن‌ها» به فراوانی از آن برخوردار است، «بیخ و آسمان» به عنوان یک مستند محیط‌زیستی بسیار مهم از لحاظ ارزش‌های اجتماعی و زیستی آن برای ما اهمیت دارد چون ما نیز مانند مردم سراسر دنیا با پدیده تغییرات اقلیمی آشنا شده‌ایم و این روزها با تمام وجود ابعاد گوناگون و ناخوشایند و تلخ آن را تجربه می‌کنیم. حالا لوک ژاکه فیلمساز فرانسوی ۴۸ ساله برنده جایزه اسکار بهترین مستند برای فیلم «رژه پنگوئن‌ها» در سال ۲۰۰۵ در فیلم «بیخ و آسمان»(به فرانسه Ice and the Glacier و به انگلیسی Sky and the Sky) محصول ۲۰۱۵ به زندگی کلود لوریوس، یکجانشناس فرانسوی اکنون ۸۴ ساله ریخته‌گاه که

جشنواره جهانی فیلم فجر از روز چهارشنبه هفته پیش به طور رسمی با حضور هنرمندان و منتقدان آغاز به کار کرد. این روزها در دومین سال متوالی از تفکیک‌یافتگی جشنواره فجر شاهد بخش‌های مختلفی مانند «سینمای سعادت»، «جلوه‌گاه شرق»، «جشنواره جشنواره‌ها» و «نمایش‌های ویژه» هستیم که البته باز هم عناوین و نوع نگاهی که به هر بخشی از سوی برگزار کنندگان وجود دارد، جای بحث‌هایی را باقی خواهد گذاشت. اما در میان آثار جشنواره جهانی فیلم، فیلم‌های «روشیمای» در بخش نمایش‌های ویژه و فیلم «شهید» در بخش جلوه‌گاه شرق به لحاظ موضوعی آثار شاخصی هستند که در این مجال به معرفی آنها می‌پردازیم. فیلم «شهید» که برای نخستین‌بار در جشنواره فجر رونمایی شد، داستانی است از زندگی مرد ارزنده‌ای چون آیت‌الله محمدباقر صدر که زندگی ویژه و وجوه درآمیخته‌ای برای پرداخت به اثری سینمایی دارد و متأسفانه تاکنون در داخل کشور هم اثری درباره این مرد برجسته ساخته نشده است!ام‌عبدل‌علیم طاهر، فیلمساز جوان عراق در نخستین ساخته حرفه‌ایش سراغ خون‌خوار صر رفته و سعی کرده بخش‌هایی از زندگی او را به شکلی تصویری درآورد. پرداخت به زندگی شهید صدر از

نگاهی به فیلم «گورنبشته» از آثار جشنواره جهانی فیلم فجر

تبلور دانایی

عنوان یکی از آثار مهم و بزرگ سینمایی ۲۰۱۵ جشنواره که دنیایی متفاوت از جهان غرب و شرق را به تماشایمان درآورد. یکی از آنها فیلم مکزیکي «گورنبشته»(Építaph) محصول ۲۰۱۵ است که همراه با ترکیب مسحورکننده‌ای از چشم‌اندازهای خشن طبیعی و موسیقی توهم‌برانگیز به دیده مخاطبان سینمای متفاوت نشست. این فیلم که پیش‌تر از فجر در جشنواره «شب‌های سیاه» تالین به نمایش درآمده بود، اگرچه یک پروژه کوچک و جمع و جور هنری از آثار مستقل است اما به لحاظ شکل و مضمون، داستان و دشواری کار می‌تواند به

و با خشن‌ترین عوامل طبیعی، از جمله سرما و یخبندان و فوران آتشفشان یچنگند، اما بزرگ‌ترین تهدیدی که باید با آن مقابله کنند، تردیدی است که در درون آنها رشد می‌کند و فرمانده را به مبارزه با این عنصر نامطلوب و حتی گاه به مضحک‌ترین رفتارها، مانند سخنرانی و موعظه‌ای قرون وسطایی برای ساکنان خیالی کوهستانی نامسکون وامی‌دارد. عنصر تردید در این فیلم برجسته است؛ همان عنصری که می‌تواند با قابلیت‌های خلاقانه نویسنده و فیلمساز: به جاذبه‌هایی دراماتیک تبدیل شود. در فیلم «گورنبشته»، چشم‌اندازهای خیره‌کننده و در عین حال خشن طبیعی که کمتر نمونه‌ای از آنها به این شکل روی فیلم ثبت شده است، به شکلی مسحورکننده با موسیقی گوشنواز آلفاندرو اولتاولا و پاسکیوال ریس که گاه ووکال، گاه افکتیو و گاه ملودیک و تشدیدکننده ذهنیت و سرشار از توهم شخصیت‌های داستان است، ترکیب شده و موسیقی، تأثیر این داستان تلاش برای بقا و تلاش برای پیدا کردن معادن گوگرد مورد نیاز برای باروت به منطقه‌ای ناشناخته در پای آتشفشان ریپوکاتیتل می‌فرستد، جایی که سرخپوستان آن را مکلسی اهریمنی می‌دانند و از همراهی با آنان سر باز می‌زنند. ۳ سرباز (خاور کوروتادو، مارتین رومون و کارلوس تریونینو) مجبورند در سفری پرمخاطره و نفسگیر به بلندترین نقاط سفر کنند

■ ■ ■

ترتیب زمانی در قالب تصاویر آرشیوی و بازسازی‌شده شبه‌آرشیوی به زیبایی تصویر شده است. برخلاف تصور متأسفانه رایج درباره فیلم‌های مستند که به‌عنوان آثاری کسل‌کننده و نامناسب برای گذران اوقات فراغت شناخته می‌شوند، «بیخ و آسمان» مانند «رژه پنگوئن‌ها» و مستندهای ارزشمند متعدد ثابت می‌کند که می‌توان با فیلم مستند به عنوان پدیده‌ای هیجان‌انگیز و خیره‌کننده از جنبه دیداری و گوشنواز

■ ■ ■

نقدی بر فیلم‌های «شهید» و «روشیمای» از آثار جشنواره جهانی فجر

به دنبال روشنی

این جهت در سینمای حیف عراق برجسته خواهد بود که این روحانی فرزانه همچون قهرمانی در برابر ظلم متجاوزوی چون صدام به پا خاسته بود و نزد مردمان منطقه به عنوان شهید راه حقیقت شناخته می‌شود. از سویی حمایت‌های آیت‌الله محمدباقر صدر از جنبش‌های مردمی مسلمان مانند انقلاب اسلامی ایران نشانه‌ای از اوج آگاهی و همراهی وی با مردم مبارز بوده است. از این رو ساخت فیلمی درباره شهید صدر که مقتدای آزادی‌خواهان بوده است، می‌تواند نشانه‌ای از هم‌کیشی سینما با مسائلی مهم و قابل توجه باشد و حضور این اثر در آوردگاه فجر با وجود ضعف‌های فنی می‌تواند اتفاقی مهم و فرخنده قلمداد شود. از سویی توجه به فیلمسازان و آثاری که معمولا جایی در میان فستیوال‌های رنگین خارجی ندارند. در این میان می‌تواند اقدامی ارزنده باشد. فیلم دیگری که با اهمیت به مسائل منطقه‌ای و اوضاع نابسامان مردمانی مظلوم و مسلمان چون فلسطینیان بی‌گناه ساخته شده و در جشنواره

کافی گفته‌اند)، یک ساعتی فقط اشعار ما را شنید، شعری را بی‌تشویق و تحسین نگذاشت و گاه نیز تغییر و اصلاحی پیشنهاد می‌کرد. خودش هر چه اصرار کردیم شعری نتواند اما مفصل سخن گفت (شاید بیش از یک ساعت) و حرف‌هایی زد که هنوز از دهان نینفاداند. حرف‌هایی که شنیدن‌شان از کسی که به سخنرانی و مصاحبه نمی‌پای‌نداد غنیمتی بود.
۴- هدیه‌ه آن روز ما به قیصر، تابلویی بود از خودش به عکسی که علی داوودی گرفته بود بعد از همان جلسه دفاعیه و زیرش این بیت خطاطی شده بود: «دلی سربلند و سبری سر به زیر از این دست عمری به سر برده‌ایم» بعدا فهمیدیم از این عکس هم خوشش نیامده است، درست به همان دلیل که از عکس خانه شاعران خوشش نیامده بود، انگار خوش نداشت خودش را پیر و شکسته ببیند و حالا فکر می‌کنم شاید خدا هم به این حساسیت قیصر احترام گذاشته است!

رویدادها

تهران گردی میهمانان جشنواره جهانی فیلم فجر

میهمانان خارجی جشنواره جهانی فیلم فجر از مدرسه تاریخی «دارالفنون» و کاخ گلستان بازدید کردند. به گزارش ستاد خبری جشنواره جهانی فیلم فجر، میهمانان خارجی جشنواره پس از بازدید از بخش‌های مختلف این مدرسه تاریخی به تماشای فیلم کوتاه بسیار قدیمی در باره مدرسه دارالفنون نشستند و پس از آن رضا کیانیان روی سن رفته و گفت: مجدد سلام می‌کنم و آمدن شما را به این مدرسه پسر از خاطره برای ایرانی‌ها خوشامد می‌گویم و همین جا تشکر می‌کنم از آقای حافظی مدیر و رئیس دارالفنون که این شرایط را فراهم کرد تا شما بتوانید بیابید و این مدرسه را ببینید. در ادامه رضا میرکریمی، دبیر جشنواره گفت: خیلی خوشحالم که امروز با هم در یک مکان تاریخی هستیم که برای ما ایرانی‌ها خیلی خاطره‌انگیز است. ما اینجا یک حضور سمبلیک داریم. بخشی را اسمال به جشنواره اضافه کرده‌ایم که در این بخش فیلمسازان جوان از سراسر ایران و کشورهای همسایه دعوت شده و در آن حضور دارند. ما ادامه داد: ما امسال پذیرای ۱۱۰ نفر هنرجو از ایران، هندوستان، عراق، لبنان، ازبکستان، سوریه و… هستیم که الان اینجا حضور دارند و برای آنها ورکشاپ‌های خوبی با کارگردان‌های برجسته برگزار کردیم. معمولا در کشورهای خارجی به چنین اردوی آموزشی talent campus می‌گویند. ما یک اسم ایرانی برای آن انتخاب کردیم و اسمش را گذاشتیم دارالفنون. پس از آن و با بازگشت هنرجویان دارالفنون به مجتمع چارسو میهمانان خارجی جشنواره پیاده از دارالفنون به سمت کاخ گلستان به راه افتادند. عبور از خیابان‌های ناصرخسرو و باب‌همایون و بناهای قدیمی این خیابان برای آنها بسیار جذاب بود و مشغول عکس گرفتن از آن شدند. در میانه راه حجت‌الله ایوبی، رئیس سازمان سینمایی نیز به مجموعه میهمانان پیوست و با آنها همراه شد. همچنین میهمانان به ضیافت سازمان سینمایی در محوطه کاخ درآمدند.

■ ■ ■

حضور سوگوروف در پشت صحنه فیلم جدید مکری

الکساندر سوکوروف، کارگردان شاخص روس به پشت صحنه فیلم سینمایی «هجوم» تازه‌ترین اثر شهرام مکری، کارگردان جوان و خلاق ایرانی رفت و به گفت‌وگو با کارگردان، بازیگران و عوامل این فیلم پرداخت. این کارگردان شهیر روس که برای شرکت در جشنواره جهانی فیلم فجر به ایران آمده است، با حضور در پشت صحنه فیلم «هجوم» به کارگردانی شهرام مکری و تهیه‌کنندگی سپهر سیفی از نزدیک در جریان تمرینات گروه فیلمبرداری با تیم بازیگری قرار گرفت و به گفت‌وگو با مکری و دیگر عوامل فیلم پرداخت. او در این بازدید شاهد حرکتهای دوربین و تمرین کارگردان سا بازیگران مکری هم‌اکنون مشغول تمرین با بازیگران فیلم در لوکشن اصلی یعنی یک استادیوم ورزشی است. تمرینات بازیگران همراه با گروه فیلمبرداری به‌تازگی آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود، این تمرینات تا ۲۰ روز دیگر به طول بینجامد. «هجوم» فیلمی پربازیکر است که تعدادی از آنها از میان بازیگران حرفه‌ای سینما و بقیه از میان بازیگران تئاتر انتخاب شده‌اند. فیلمنامه این فیلم را شهرام مکری به همراه همسرش، نسیم احمدپور نوشته است و داستان آن درباره یک تیم ورزشی آماتوری و مربی‌شان است. اعضای تیم رازی برای پنهان کردن دارند و گروهی در جست‌وجوی پیدا کردن سرخنهایی از این ماجرا هستند.

■ ■ ■

به دنبال گوینده برای «قصه ظهر جمعه»

برنامه خاطر‌انگیز رادیویی «قصه ظهر جمعه» هنوز هم در یادهاست. حالا همزمان با سالروز رادیو، مدیر گروه فرهنگ و اندیشه رادیو ایران به بیان وضعیت این برنامه پرداخت و اعلام کرد تا شروع فصل جدید «قصه ظهر جمعه» این برنامه به صورت آرشیوی و با صدای محمدرضا سرشار پخش می‌شود. بدالله گودرزی، مدیر گروه فرهنگ و اندیشه رادیو ایران درباره طرح‌هایی که برای فصل جدید این برنامه در رادیو ایران در دست برنامه‌ریزی است، یادآور شد: برای سری جدید گوینده‌های مختلفی را که از صدای خوبی برخوردار باشند و صدایشان نوستالژیک باشد، تست می‌کنیم تا بتوانیم کار ماندگاری تولید کنیم.